

این روزها اهمیت مجموعه طنز «ساعت خوش» بیش از همیشه خودش را نشان می‌دهد، درست در همین روزها که سعید آقاخانی با فصل دوم سریال پر مخاطب «نون‌خ» نظر مثبت بسیاری از مخاطبان را به خود جلب کرده است. در کنار این، درخشش مهران مدیری که یکی دیگر از ستاره‌های «ساعت خوش» بود در این شب‌های تلویزیون با «دورهمی» نشانه دیگری از دوران درخشانی است که ستاره‌های برآمده از آن همچنان هم می‌توانند در عرصه رقابت با سایرین عرض اندام کنند

مهران مدیری از ساعت خوش تا دورهمی

مهران مدیری پیش از ساعت خوش، پرواز ۵۷ را برای تلویزیون کارگردانی کرده بود. این برنامه، مجموعه طنزی تلویزیونی بود که دهه فجر سال ۷۲ روی آنتن شبکه یک رفت. بازیگرانی که با پرواز ۵۷ وارد فضای طنز شدند تا سال‌ها به فعالیت در این حوزه پرداختند. اعضای پرواز ۵۷ به همراه تعدادی دیگر از بازیگران (که چندان مطرح نبودند) جلوی دوربین مهران مدیری رفتند تا ساعت خوش را رقم بزنند. این مجموعه سال ۷۳ به صورت هفته‌ای یک بار روی آنتن می‌رفت. ساعت خوش اتفاق مهمی در تلویزیون بود که نتیجه تلافی ۲ مولفه مهم بود: اول آنکه تیم خلاقانه که مهران مدیری با پرواز ۵۷ آنها را روانه آنتن کرده بود، انگیزه کافی برای ایجاد موقعیت‌های طنز برای مردم را داشتند و از طرفی مدیران تلویزیون می‌دانستند که خنده و شادی یکی از مسائلی است که باید به سمت تولید برنامه‌هایی برای تحقق آن حرکت کرد. ساعت خوش یک برنامه ترکیبی بود که با امکانات آن روز تلویزیون بسیار نوآورانه هم می‌نمود؛ برنامه‌های ۷۵ دقیقه‌ای با قطعانی جذاب، موقعیت‌هایی خنده‌دار که با خلق شخصیت‌های آشنا برای مخاطب، وضعیت‌سماپیک نیز برای خود ایجاد کرده بود. یکی از ویژگی‌های مهم ساعت خوش نقد مسائل روز اجتماعی بود، چیزی که همین امروز در «دورهمی» و «نون‌خ» که عضو ساعت خوش است، نیز می‌بینیم. خدمت دیگری که «ساعت خوش» به تلویزیون و سینما کرد، تحویل یک دوچرخه بازیگر خوب طنز به سینما بود. کمتر می‌شود سریالی طنز روی آنتن برود و نام یکی از اعضای «ساعت خوش» در تیتراژ آن دیده نشود. فقط به اسامی دقت کنید. مهران مدیری، نادر سلیمانی، امیر غفارمنش، رضا شفیع‌چی، جهار اژنگ امیرفضلی، رضا عطاران، حمید لولایی، حسین رفیعی، نصرالله رادش، سعید آقاخانی، یوسف صیادی، فاطمه هاشمی، رامین ناصر نصیر، نعیمه نظام‌دوست، معصومه کریمی، نیما فلاح، علیرضا مسعودی و... در محرم داوود اسندی و زنده‌یاد پوپک گلدره نیز از اعضای توانمند و خلاق این تیم بودند که خیلی زود بدرد حیات گفتند. مهران مدیری در ادامه با «جنگ ۷۷» و «بیخشنید شما» به چهره‌های سرشناس در طنز تبدیل شد. «پاورچین» اما نقطه عطفی در سریال‌های طنز بود. یک کار ویژه ۹۰ شبی که نبوغ چهره‌هایی چون پیمان قاسمخانی را نیز به همراه داشت. در ادامه پاورچین که طنز موقعیت بر اساس ویژگی‌های شخصیتی کاراکترها می‌ساخت، «پاغ» و «قطعه‌چین» و اثر کمپنیز «شب‌های برره» و «پاغ مظفر» نیز توسط مهران مدیری ساخته شدند. سری

فراز و فرود یک نسل خوش

«همه با هم آمدند اما همه با هم ستاره نشدند!» این کوتاه‌ترین توصیف درباره سرنوشت بازیگران سریال ساعت خوش بود. مجموعه‌ای که باید آن را بزرگ‌ترین زین‌بنای طنز تلویزیون در سال‌های پس از آن دانست. بنایی که با «ساعت خوش» ساخته و در نهایت به ظهور ستاره‌هایی تازه در عرصه طنز تلویزیون و سینما منتج شد. اما از میان انبوهی از بازیگران جوان که برای اولین بار به عنوان یک کمدین با ساعت خوش به مخاطبان معرفی شدند فقط چند نفر از آنها در ادامه تبدیل به ستاره‌هایی مهم در سینما و تلویزیون شدند و بخش مهمی از آنها با وجود آنکه در فضای هنرهای نمایشی به فعالیت حرفه‌ای خود ادامه دادند اما هیچ‌وقت تبدیل به «ستاره» نشدند.

اما از میان چهره‌هایی که با «ساعت خوش» تبدیل به ستاره شدند، رضا عطاران مهم‌ترین ستاره‌ای بود که بعدها توانست به معنی واقعی کلمه

تبدیل به یک سوپرستار سینما شود. هرچند او پیش از «ساعت خوش» سابقه حضور در مجموعه‌های موفق «قطار ۵۷» را هم داشت ولی «ساعت خوش» عطاران را به عنوان یک کمدین جدی معرفی کرد. کمدینی که در

سال‌های بعد در کنار بازیگر مسیر کارگردانی آثار کمدی را هم به شکل جدی دنبال کرد. این مسیر البته به جدایی عطاران از مسیر فعالیت در تلویزیون و حضور او در سینما منتهی شده هر چند حضور موفق عطاران در آثار متعدد سینمایی و موفقیت این آثار، عطاران را به یکی از پولسازترین بازیگران سینمای ایران تبدیل کرد. مهران مدیری هم که کارگردان ساعت خوش بود، پس از موفقیت این مجموعه چندین مجموعه آیینی با همان حال و هوا ساخت که در نوع خود موفق بودند اما با تغییر مسیر مدیری به سمت کمدی‌های داستانی که «پاورچین» اولین آنها بود و موفقیت این مجموعه، دوران پرکاری مدیری به شکلی تازه در تلویزیون آغاز شد و در ادامه منجر به تولید کمدی‌های پر مخاطب متعددی در تلویزیون و شبکه نمایش خانگی شد که «شب‌های برره» و

۲۶ سال پس از درخشش برنامه «ساعت خوش» حالا عوامل این برنامه با ساختن «دورهمی» و «نون‌خ» همچنان مردم را پای تلویزیون می‌نشانند

ساعت خوش تلویزیون

احسان سالمی: اعضای تیم «ساعت خوش»، بعد از بیست و چند سال، از طنزهای دهه ۹۰ و دیگر چهره‌های کمدی جلوترند. این گزاره مثال‌های روشنی دارد. یکی از ۳ برنامه پر مخاطب در نوروز، دورهمی مهران مدیری بود که کارگردان و عضو اصلی «ساعت خوش» بود. رضا عطاران پر فروش‌ترین چهره کمدی‌های سینمایی است که از دیگر اعضای این تیم است. این روزها «نون‌خ» سعید آقاخانی هم از پر مخاطب‌ترین‌های تلویزیون است، همان سعید برنامه «سعید و خان‌دایی». باقی چهره‌های ساعت خوش نیز هنوز شیرین‌ترین بازیگران سریال‌های طنز هستند. طبیعی است که از آن تیم همه به یک میزان پیشرفت نکردند. شرایط برای برخی سخت‌تر شد، برخی نیز تا حدودی کم‌کار شدند. بیست و چند سال هم گذشت و خیلی‌هایشان دیگر به درد نقش‌های روتین و معمولی که بازی می‌کردند، نمی‌خورند و شاید موفقیت برخی از آنها مانند مهران مدیری نیز به این بازمی‌گردد که زمینه فعالیت خود را تغییر دادند. در این گزارش به موفقیت‌ها و تغییراتی که هر کدام از اعضای تیم «ساعت خوش» در سال‌های بعد از این برنامه، در زمینه طنز و کمدی به وجود آوردند، خواهیم پرداخت.

رضا عطاران و «زیر آسمان شهر»

ساعت خوش به این مجموعه اضافه شده بودند. بعد از آنکه مهران مدیری در «ساعت خوش» به یکی از پر مخاطب‌ترین آثار تلویزیون تبدیل شد. هاشم‌آقا با بازی سروس‌گرجستانی با خانواده‌اش در شهرستانی نه‌چندان دور زندگی ساده‌ای دارند ولی به ناچار به تهران مهاجرت می‌کنند. این مهاجرت آنها را با چالش‌هایی مواجه می‌کند که به سبب شکل گرفتن داستان طنز «هنتم» گریخت» است و باز یک نقد اجتماعی است. در «ترش و شیرین» نیز زوج عطاران و لولایی حضور دارد. سریالی که در نوروز ۸۶ از تلویزیون پخش شد. رضا شفیع‌چی هم و مجید صالحی نیز از بازیگران این کار پر مخاطب بودند. «زن‌نگاه» یکی از آخرین همکاری‌های عطاران با تلویزیون در سال ۸۷ بود که باز حمید لولایی در آن حضور داشت. این سریال که با حاشیه‌های فراوان همراه شده بود، موجب شد عطاران سال‌های پایانی دهه ۸۰ و همه دهه ۹۰ را تنها به ایفای نقش و کارگردانی در آثار سینمایی بپردازد.

ساعت خوش به این مجموعه اضافه شده بودند. بعد از آنکه مهران مدیری در «ساعت خوش» به یکی از پر مخاطب‌ترین آثار مهران مدیری را در تلویزیون عهدمدار شد. عطاران ۳ سال قبل‌تر از نویسندگی در زیر آسمان شهر، «سبب خنده» «مجید دلبنده» و «قطار ابدی» را کارگردانی کرده بود. اما او موفقیت عطاران به نیمه اول دهه ۸۰ بازمی‌گردد. سال ۱۳۸۲ در مجموعه «خانه‌بده‌ش» علاوه بر بازیگری، نویسندگی و کارگردانی هم انجام داد. این مجموعه که به طور کلی داستانی ساده داشت، توانسته بود مسائلی اجتماعی مانند فقر و بی‌پولی، ساده‌انگاری و تازه به دوران رسیدگی را نقد

سعید خان‌دایی «ساعت خوش» تا نورالدین خانزاده «نون‌خ»

زن بابا و عبد اسمال از آثار موفق دیگر سعید آقاخانی هستند که به عنوان کارگردان و البته گاهی بازیگر متن پر افت و خیز امیر وفایی را نادیده گرفت اما نگاه سعید آقاخانی به مقوله طنز و آشنایی‌اش با شوخی‌های تلویزیونی و عامه‌پسند، «نون‌خ» را به اثری قابل توجه تبدیل کرده است. سعید آقاخانی در سال ۹۶ نیز سریال شب عبد را روی آنتن داشت. بیمار استاندارد، روزهای بد به در، خروس، دزد و پلیس و نقطه سرخ‌خا، از سریال‌هایی هستند که او در دهه ۹۰ ساخته است. سریال‌هایی که طیفی از ضعیف، متوسط و خوب را در بر می‌گیرد. راه دررو، خوش‌نشین‌ها،

کمدین‌هایی که همچنان می‌درخشند

دیگر اعضای ساعت خوش نیز هر کدام به توفیق‌هایی دست پیدا کردند اما میزان موفقیت همه شبیه هم نبوده است. نادر سلیمانی در سال‌های بعد از ساعت خوش در بیش از ۳۰ سریال و مجموعه تلویزیونی و نزدیک به همین تعداد فیلم سینمایی ایفای نقش کرده است اما کمتر به عنوان نقش اصلی مورد توجه گرفته است. حضور مکرر او در سریال‌های طنز نشان می‌دهد او برای ایفای نقش‌های فرعی در کمدی و طنز قابل اعتماد است. حمید لولایی از دیگر چهره‌های موفق ساعت خوش است. او نیز در بیش از ۳۰ اثر تلویزیونی و عمدتاً طنز بازی کرده است. آثاری که تقریباً همه آنها از مجموعه‌های پر مخاطب تلویزیون بوده‌اند. رضا شفیع‌چی هم که چهره‌هایی است که حضور طنزانه او در تلویزیون با آثاری چون نقطه چین، کوچه‌اقابا، جایزه بزرگ، شب‌های برره، باغ مظفر، چارخونه، ترش و شیرین و این چند نفر، به این آثار رنگ و بوی متفاوت‌تری بخشیده است. یوسف صیادی، امیر غفارمنش، اژنگ امیرفضلی و نصرالله رادش البته کم‌کارتر از چهره‌هایی مانند مدیری و عطاران و آقاخانی بوده‌اند. چهره‌های دیگر ساعت خوش مانند نیما فلاح، حسین رفیعی، یوسف صیادی و رامین ناصر نصیر هم پای ثابت بسیاری از مجموعه‌های طنز تلویزیون و بازی در آثار مدیری، رضاعطاران، مجید صالحی و سعید آقاخانی و دیگران شدند. اگر چه شاید برخی از اعضای این تیم کم‌رنگ‌تر از گذشته به فعالیت‌های تلویزیونی ادامه می‌دهند اما تردیدی نیست سینمای کمدی و فضای طنز در تلویزیون در ۲۵ سال گذشته مدیون یک نسل است که از ساعت خوش آغاز کردند. فارغ از توفیق و عدم توفیق هر کدام از اعضای تیم ساعت خوش، اگر نگاهی برآیندی به مجموعه آثار طنز تلویزیون داشته باشیم، درمی‌یابیم آنچه مخاطب تلویزیون را طی این سال‌ها شاد کرده، ایده و افراد ساعت خوش بوده است.

امیر غفارمنش در گفت‌وگو با «وطن امروز»

ساعت خوشی‌ها مؤلف بودند

خصلت «مؤلف بودن» نشأت می‌گیرد. چرا به غیر از این دو مجموعه طنز، سایر مجموعه‌ها و سریال‌های طنز فعالیت معرفی ستاره‌های طنز را نداشته‌اند؛ این مسأله به افت کیفی آثار بازمی‌گردد؟ خیر! اتفاقاً در سال‌های اخیر مجموعه‌های طنز خوبی ساخته شده اما جواب پرسش شما به همان «مؤلف بودن» بازیگران بازمی‌گردد و چون خندانان مردم یکی از سخت‌ترین کارهاست، بازیگران طنزی که خودشان مؤلف نباشند به سختی می‌توانند به ستاره تبدیل شوند اما مطمئن طی ۱۰ سال آینده موج جدیدی از جوانان مؤلف حوزه طنز ظهور و هنرنمایی خواهند کرد.

این شب‌ها سریال طنز «نون‌خ» به کارگردانی سعید آقاخانی همبازی سابق‌تان در «ساعت خوش» روی آنتن می‌رود؛ نظر‌تان درباره این مجموعه چیست؟ اینکه لوکیشن‌ها از آپارتمان‌های تهران خارج شده، خیلی ارزشمند است، از سوی دیگر موجب دیده شدن بازیگران مستعد شهرستان‌ها می‌شود. درباره طنزهای سریال هم باید گفت شوخی‌های این مجموعه خیلی خوب از آب درآمده که بدون توهمین به قومیت‌ها لحظات خوشی را برای مخاطبان رقم می‌زند.

در پایان از فعالیت‌های این روزهای‌تان می‌گویید؟ متأسفانه به خاطر شیوع کرونا همه پروژه‌ها تعطیل شده‌اند، البته من مشغول نوشتن فیلمنامه یک کار ملودرام اجتماعی با عنوان «زلزله» هستم که همراه با هومن پاکدل مشغول مذاکره با سرمایه‌گذاران مختلف هستیم.

است؛ یکی اینکه تقریباً همه بازیگران «ساعت خوش» مؤلف و دست به قلم بودند به طوری که همگی با یک همدلی متن‌ها را می‌نوشتیم و صرفاً خود را محدود به بازیگری نمی‌کردیم. دوم آنکه بخش عمده‌ای به توانایی شخصی بازیگران برمی‌گشت، زیرا در «ساعت خوش» چهره‌هایی ظهور کردند که شاید هر ۱۰۰ سال یکبار هم این اتفاق برای حوزه طنز نیفتد که از میان آنها می‌توان به چهره‌هایی چون مهران مدیری، سعید آقاخانی و رضا عطاران اشاره کرد که در دنیای کارگردانی هم آثار شاخصی تولید می‌کنند. همچنین می‌توان به بازیگری چون رضا شفیع‌چی هم اشاره کرد که از نظر بنده قوی‌ترین تیپ‌ساز تاریخ سینما و تلویزیون به ششما می‌رود. سایر بازیگران این مجموعه هم در عنوان کدام دارای یک ویژگی خاص و منحصر به فرد بودند.

بعد از «ساعت خوش» تنها مجموعه‌ای که توانست استعدادهای جدیدی در عرصه طنز معرفی کند، مجموعه «سبب خنده» بود که چهره‌هایی چون یوسف تیموری، جواد رضویان و مجید صالحی را به عرصه طنز معرفی کرد و شاید بتوان گفت تا امروز شاهد چنین اتفاقی در مجموعه‌های طنز نبوده‌ایم. البته ذکر این نکته درباره مجموعه «سبب خنده» ضروری است که کارگردانی این کار را رضا عطاران به عنوان یکی از ارکان اصلی «ساعت خوش» برعهده داشت که البته بنده هم به عنوان دستیار در کنار عطاران حضور داشتم و چون تقریباً همان فضای کاری «ساعت خوش» در «سبب خنده» هم حکمفرما شده بود، چنین خروجی را شاهد بودیم و در نتیجه شاهدیم چهره‌هایی چون جواد رضویان و مجید صالحی امروز علاوه بر بازیگری، در بحث کارگردانی هم فعالیت چشمگیری دارند و این موضوع از

عباس اسماعیل‌گل: اغلب بازیگران مجموعه طنز قدیمی و خاطره‌ساز «ساعت خوش» این روزها از ستاره‌های طنز سینما و تلویزیون هستند و در این میان چهره‌هایی چون رضا عطاران، مهران مدیری و سعید آقاخانی علاوه بر بازیگری به عنوان کارگردان هم در سینما و تلویزیون فعال هستند و مایقی هم با گذشته سال‌ها، همچنان به عنوان نقش‌های نخست سریال‌ها و فیلم‌های سینمایی طنز به ایفای نقش می‌پردازند که یکی از این چهره‌ها امیر غفارمنش است. در همین باره با غفارمنش گفت‌وگو کرده‌ایم.

اگر بخواید خیلی سریع و بدون مقدمه، مهم‌ترین علت ماندگاری مجموعه «ساعت خوش» را برشمردید، به چه نکته‌ای اشاره می‌کنید؟ ابتدا باید بگویم «ساعت خوش» در دورانی پخش می‌شد که به قول معروف لبخند اجاره‌ای بود و خندانان مردم واقعا دشوار بود اما مجموعه «ساعت خوش» مسیری تازه و بکر برای طنز سینما و تلویزیون کشور رقم زد و سعی کرد با ایجاد کمدی موقعیت، خنده را بر لبان مردم بنشاند. از سوی دیگر مجموعه عوامل «ساعت خوش» به طرز اتفاقی از بهترین‌های تخصص‌شان گنجین شده بودند.

انگار این گلچین شدن عوامل درباره بازیگران نمود بیشتری داشته است که همچنان تا سال‌ها پس از پخش «ساعت خوش» اغلب بازیگران آن در سطح مناسبی از دنیای سینما و تلویزیون باقی مانده‌اند؟ مسلماً همین‌طور است. این موضوع به ۲ بخش مجزا مرتبط